Kort sammanfattning av historien om Borka Brygga.

Enånger var på grund av sitt läge en naturlig hamn för köpmän från närområdet och orterna inåt landet som Vallsta, Arbrå, Järvsö etc.
Från 1600 talet och fram till 1930 talet skedde transport av gods och folk med båt. Vid ostkustbanans tillkomst och vägnätets utbyggnad flyttades gods och person befordran över till tåg och bil.
Importen utgjordes mestadels av salt och exporten bestod av Propps (gruvstöttor) som gick till gruvor i Tyskland, Belgien, England och även till Egypten.
På 1800 talet skeppades även sågade trävaror ut från hamnen i sådan stor omfattning att det utgjorde större delen av all trävaru-export i Hudiksvalls området.
Det fanns 11 sågverk i Enånger vid den tiden och oron för skövling var stor.

Vi brukar dela in hamnens historia från 1600 fram till dags datum i fyra epoker.

Segelskutorna och skeppsvarvens epok.	1600/1700
Ångbåtarnas epok	1800/1900
Fiskets epok	1930/1960
Fritidsbåtarnas tid	1970 –

Segelskutorna och skeppsvarvens epok.
Flera skeppsvarv byggde under 1700 – 1800 talet stora segelfartyg.
Beställare var bl. a köpmän i Hudiksvall och partsredare i Enånger.
Partsredare var en sorts försäkring där redare gick ihop och ägde tre fartyg tillsammans, som säkrade intäkter till skepparna även om ett fartyg gick under.
De sista Enångersbyggda fartygen var Ran, Svanen, Hoppet, Ida Charlotta och Anna Christina.
Enmastade slupar och två mastade skonare var en vanlig syn i hamnen.

Hamnens historiska utveckling

1600 – 1800 var hamnen belägen uppe i Enångersån, Packalavan – Tytterön.
Mindre båtar kunde gå upp i ån. Större båtar lossades med suggor som stakades eller fick draghjälp efter en stig på åns södra sida (en sugga finns som vrak vid åns utlopp)
En rälsbana uppfördes på 1700 talet men skrotades omedelbart för dålig funktion.
En Kol-lastningskaj uppfördes vid Björkskärssundets norra del. Där lastades kol från Kolmilorna runt Enånger för utskeppning vidare ut i världen
Eftersom skeppen blev större och ån grundare så flyttades hamnen till Horne (mittemot nuvarande plats) i början av 1800 talet dit Enångers köpmännen också flyttade sina magasin.
Men då Horne saknade vägförbindelse beslutades vid mitten av 1800 talet att bygga en ny hamn i Borka by. Enångers köpmännen flyttade då också över sina magasin till den nya hamnen varav en del finns kvar ännu idag. Ett är byggt på vraket efter båten Rex.
Här kunde skeppen lägga till med långsida som underlättade lastning och lossning.
1909 övertog Fiskeriföreningen hamnen och ägde den fram till 1979 då man överlät den som gåva till Hudiksvalls Kommun. Från 1989 äger Enångers Båtsällskap hamnen.

Ångbåtarnas epok

Vintern 1874/75 så skruvade isen sönder kajen vilket innebar att en omfattande renovering måste utföras. Samtidigt togs beslut om att Ångbåtstrafiken skulle angöra Borka Brygga varvid krav ställdes på ett tak för skydd av väntande resenärer och gods.
För att förenkla transport till och från bryggan beslutades även att vägen till Holmen skulle förlängas till Bryggan. 1912 beviljade Länsstyrelsen att biltrafik fick förekomma på vägen.
Vid nuvarande Essviksvägen fanns ett kafé dit resenärer kunde ta en promenad för en kopp kaffe i väntan på att lossning och lastning skulle bli klar. Kapten och köpmännen kunde både äta och ta sig en sup i mässen. När Ångvisslan ljöd fick alla brått tillbaka till båten.

Mästerlotsen i Hamnen hette Axel Berg, en mångsysslare och historieberättare av stora mått. Han har även byggt modellskeppet India som idag finns i Hölicks kapell.

Fiskets epok

Fiske och säljakt har bedrivits under flera århundraden i Enånger och det äldsta spår som vittnar om detta finns från 1400 talet på Enhammaren. Vid sekelskiftet fanns 78 båtlag som bedrev fiske.
När godsrafiken togs över av tåg och bil på 1930 talet blev hamnen en plats för kommers och transporter för fiskerinäringen. 1946 byggdes piren som förlängde Bryggan för att ge plats åt fler fiskebåtar. Sin storhetstid i modern tid hade fiskarna under kriget med ett 60 tal båtlag fördelade på 8 fiskelägen. Under 60 – 70 talet avtog fisket i snabb takt och idag finns endast två aktiva fiskare kvar.
De flesta fiskebåtarna byggdes i Enånger varav Bröderna Eriksson i Fjäle och Bröderna Bergkvist i Hålsänge var två av båtbyggarna. I mitten av 1900 talet fanns 5 verkstäder som byggde båtar i Enånger. Båtmodellerna var akterruffade och snebbor. Även överbyggda fritidbåtar byggdes.

Enångersfiskarna ansågs vara tuffa och orädda och fiskarna på bl.a Kråkön hade därför utkik för att se om enångrarna gick ut då sjön var hög. När de såg att enångrarna gick ut, gick även Kråköfiskarna ut. Skammen övervann rädslan
All fisk landades vid Borka Brygga eller Brygga som den hette på den tiden. Dit kom uppköparna och hämtade fångsten för vidare transport till konsumenterna. Mycket fisk saltades in och en hel del förädlades också av fiskarna innan distribution. Kryddströmming och surströmming hörde till utbudet.
Under 40 – 50 talet fanns ett kafé i hamnen som öppnade kl 03.00 när fångsterna landades. När fiskeepoken var över så övertog fritidsbåtarna hamnen.

Fritidsbåtarnas epok

Enångers Båtsällskap bildades 1977 av ett gäng båtentusiaster och har idag c:a 225 medlemmar. Hamnen hyrdes av Hudiskvalls kommun fram till 1989 då EBS köpte den. Tidens tand hade slitit hårt och anläggningen stod inför ett stort reparationsbehov.

1993 startade en omfattande upprustning för att rädda det stora kulturella värdet som Borka Brygga har. Med bidrag och många ideella krafter samt stöd från ortens företagare har hamnen räddats för eftervärlden. Satsning på restaurang, museum, camping och gästhamn har bidragit till att det har blivit liv i hamnen igen efter fiskeepokens nedgång. Restaurangen som startade som Café 1993 har utvecklats till en av kommunens pärlor som erhållit White Guide flera år.

Campingen har utvecklats till en uppskattad plats för avkoppling och många campare återkommer år efter år, för att njuta av den härliga kustnära miljön.

Gästhamnen har ett 20 tal platser i skyddat läge och har erhållit 19 av 20 poäng av Svenska Turistföreningens Gästhamnsguide. God service finns för gästande båtar med bl.a Toatömningsanläggning och Båtbottentvätt i hamnen.

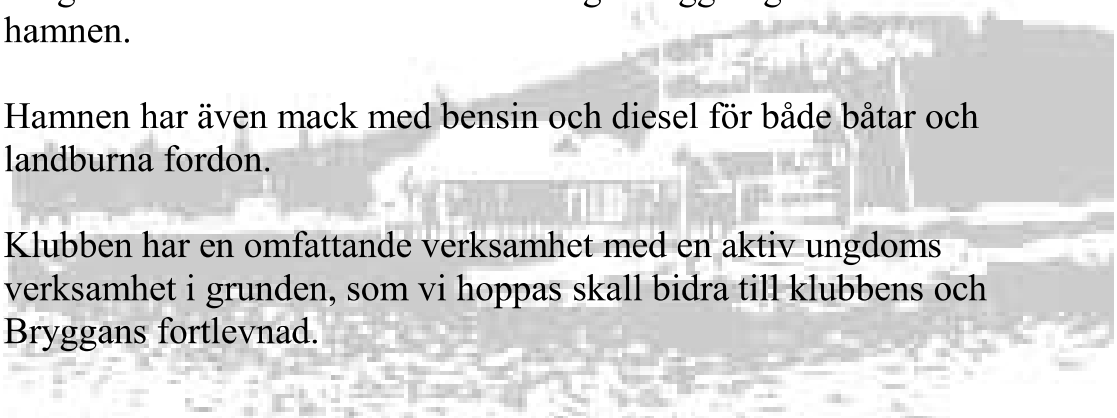

Hamnen har även mack med bensin och diesel för både båtar och landburna fordon.

Klubben har en omfattande verksamhet med en aktiv ungdoms verksamhet i grunden, som vi hoppas skall bidra till klubbens och Bryggans fortlevnad.

Välkommen att besöka oss och uppleva historia och nutid på en och samma gång!

Enångers Båtsällskap